

Ruimte. Mensen. Toekomst.

Quickscan Flora en Fauna Zonnepark Zwijndrechtse Waard

Toetsing aan natuurwetgeving en -beleid

Definitief

colofon

projectnaam
**Quickscan Flora en Fauna
Zonnepark Zwijndrechtse
Waard**

datum
28 maart 2024

projectnummer
P01211

opdrachtgever
Novar

BRO
projectleider
TvE

opgesteld door
LBo
interne controle

RdM

bron kافت
BRO

Boscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400
info@bro.nl
www.bro.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4	6	Conclusie	15
1.1	Werkwijze quickscan flora en fauna	4	6.1	Vervolgtraject en advies	15
			6.1.1	Soortgericht onderzoek	15
2	Planbeschrijving	5	7	Samenvatting	16
2.1	Huidige situatie	5			
2.2	Toekomstige situatie	5			
3	Toetsing gebiedsbescherming	9	8	Geraadpleegde bronnen	17
3.1	Wettelijke gebiedsbescherming	9			
3.2	Gebiedsbescherming vanuit provinciaal beleid	9			
4	Toetsing beschermde houtopstanden	10			
5	Toetsing soortenbescherming	11			
5.1	Vogels	12			
5.1.1	Toetsing	12			
5.2	Vleermuizen	12			
5.2.1	Toetsing	13			
5.3	Grondgebonden zoogdieren	13			
5.3.1	Toetsing	13			
5.4	Reptielen	13			
5.4.1	Toetsing	13			
5.5	Amfibieën	13			
5.5.1	Toetsing	13			
5.6	Vissen	14			
5.6.1	Toetsing	14			
5.7	Ongewervelde diersoorten	14			
5.7.1	Toetsing	14			
5.8	Vaatplanten	14			
5.8.1	Toetsing	14			
5.9	Invasieve exoten	14			
5.9.1	Toetsing	14			

1 Inleiding

Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen geldt dat deze in overeenstemming met de nationale natuurwetgeving en het provinciale natuurbeleid moeten worden uitgevoerd. In het kader van een bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de ontwikkeling van een zonnepark, is door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek (quickscan) een beoordeling gemaakt van de mogelijke effecten die het plan kan hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Omtrent houtopstanden is de voormalige nationale Boswet eveneens in de Wet natuurbescherming opgenomen. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

1.1 Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen potentieel aanwezige natuurwaarden die vanuit de Wet natuurbescherming en provinciaal beleid zijn beschermd. Deze werkwijze vloeit voort uit de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken van december 2016.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 7 augustus 2023 tussen 12.00 – 16.00 uur door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied en de directe omgeving hiervan. Het was circa 22°C, licht bewolkt, zonder neerslag, met een zuidwestenwind van 2 Bft. Tijdens het veldbezoek is gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten op basis van het aanwezige habitat en nest-/verblijfsmogelijkheden. Daarnaast is aan de hand van verspreidingsatlassen, soortgerichte literatuur, NDDFF-gegevens en op basis van 'expert judgement' nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten er voor kunnen komen binnen en nabij het plangebied en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Zuid-Holland geraadpleegd. Aan de hand van het verkennende onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is er vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, laatst aangevuld 11 februari 2021). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EZ genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

2 Planbeschrijving

Het plangebied is gelegen in het buitengebied ten noordwesten van Zwijndrecht. De Langeweg vormt de grens tussen de gemeenten Zwijndrecht en Ridderkerk. Deze weg en de daaraan gelegen percelen vormen de begrenzing aan de noordzijde van het projectgebied. Aan de zuidzijde is het projectgebied ingesloten door het 50 hectare grote rangeerterrein Kijfhoek. Het betreft 3 percelen in deze zone. In figuur 1 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven.

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat momenteel uit agrarische percelen. Deze percelen zijn gescheiden van elkaar door middel van sloten. Binnen de begrenzing is geen bebouwing of opgaand groen aanwezig.

In figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. De figuren 4 t/m 9 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het verkennende veldbezoek.

2.2 Toekomstige situatie

De initiatiefnemer is voornemens binnen het plangebied op de thans onbebouwde gronden een zonnepark op te richten. Hierbij bestaat de wens om binnen de landschappelijke inpassing een sterke ecologische verbinding tussen natuurgebieden ten noorden en zuiden van het plangebied te realiseren. De zonnepanelen worden over een deel van de sloten binnen de zonnevelden heen gebouwd. Enkele sloten zullen worden vergraven. Echter vindt er geen onderhoud aan plaats en zullen deze langzaam verlanden. In figuur 3 wordt de toekomstige situatie van het plangebied weergegeven.

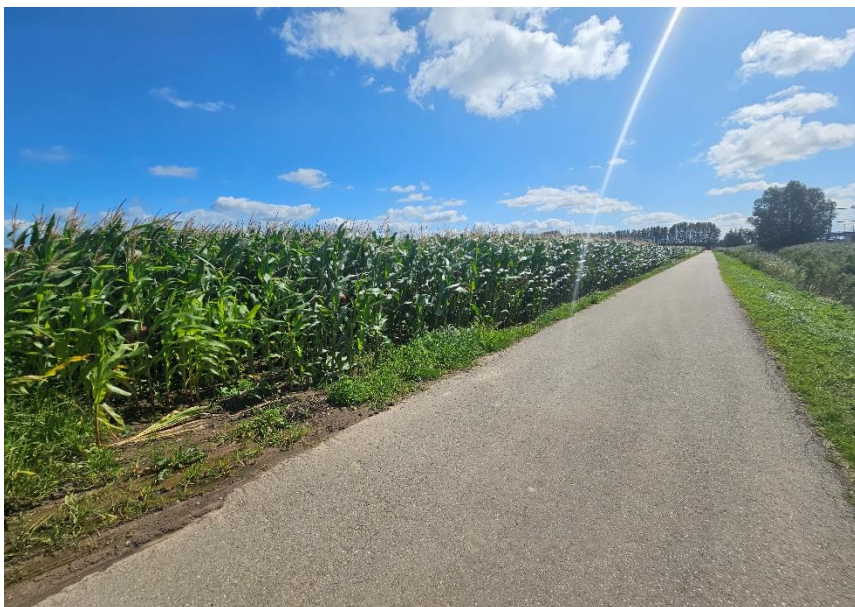
Figuur 1: Topografische kaart ligging plangebied (1:20.000)

Figuur 2: Luchtfoto plangebied en directe omgeving

Figuur 3: Toekomstige inpassing van het plangebied

Figuur 4: Groenesteeg gezien vanuit westelijke richting

Figuur 5: watergang aan de Groenesteeg, aan de zuidgrens van het plangebied

Figuur 6: watergang naast kassencomplex gelegen aan Langeweg 440

Figuur 7: populierenrij in het midden van het plangebied

Figuur 8: akkerland direct ten westen van de Groenesteeg

Figuur 9: watergang tussen akkerpercelen ten westen van Groenesteeg

Figuur 10: kassencomplex gelegen aan Langeweg 440

Figuur 11: akkerpercelen naast Langeweg 426

Figuur 12: akkerpercelen met watergang naast boomgaard Langeweg 422

Figuur 13: boomgaard gelegen aan Langeweg 422

Figuur 14: boomgaard gelegen aan Langeweg 422

Figuur 15: boomstronken in boomgaard Langeweg 422

Figuur 16: populierenrij grenzend aan boomgaard Langeweg 422

Figuur 17: ree tussen fruitbomen

Figuur 18: landbouwperceel grenzend aan Munnikensteeg

Figuur 19: bloem- en kruidenrijk grasland

Figuur 20: watergang grenzend aan Munnikensteeg

Figuur 21: bomenrij Munnikensteeg

3 Toetsing gebiedsbescherming

3.1 Wettelijke gebiedsbescherming

De Wet natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming, betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied zijn vergunningsplichtig.

Het plangebied is niet gelegen binnen de grenzen van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000-gebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, "Oude Maas", bevindt zich op circa 3 kilometer afstand ten zuidelijke van het projectgebied (zie figuur 10). Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect als gevolg van storingsfactoren als toename van geluid, licht of depositie van stikstof. Mede gezien de afstand tot het plangebied zijn externe effecten als gevolg van aspecten als licht, geluid en trillingen uitgesloten.

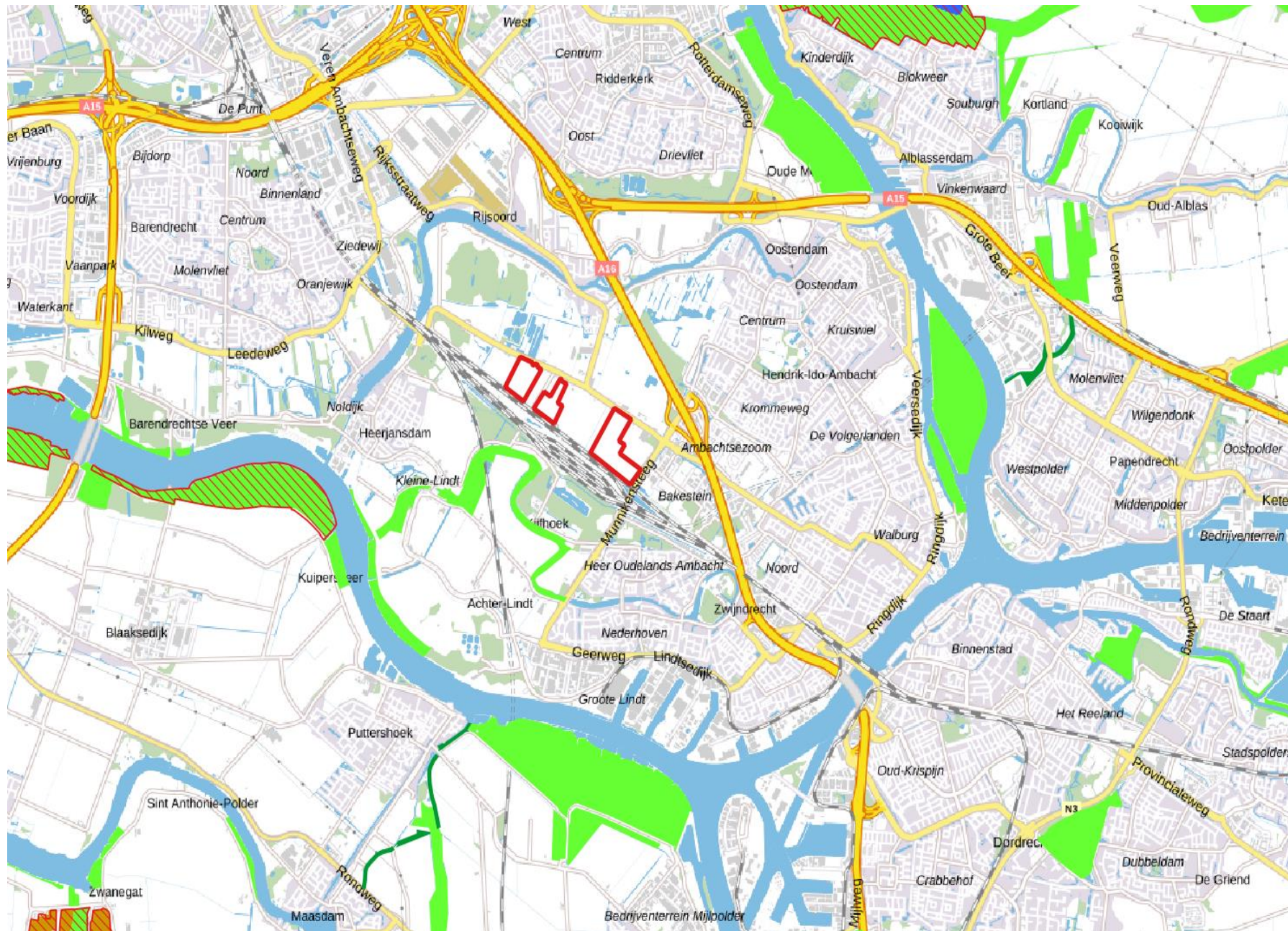
Daar de voorgenomen ontwikkeling de ontwikkeling zonnepark betreft, is een toename aan stikstofuitstoot te verwachten. Een toename van stikstofdepositie op een Natura 2000-gebied is niet uit te sluiten. Uit vervolgonderzoek met een AERIUS-berekening zijn bij de zowel de aanlegfase als de gebruiksfase geen depositieresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j. Daarmee kunnen op voorhand negatieve effecten op Natura 2000-gebieden vanwege stikstofdepositie uitgesloten worden.

3.2 Gebiedsbescherming vanuit provinciaal beleid

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen Gedeputeerde Staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd

'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones met als doel natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied te verbinden. Activiteiten in deze gebieden zijn alleen toegestaan als ze geen negatieve effecten hebben op de wezenlijke kenmerken of waarden of als deze kunnen worden tegengegaan met mitigerende maatregelen.

Het plangebied is niet gelegen binnen het NNN (zie figuur 10). Het dichtstbijzijnde onderdeel van het NNN ligt ongeveer 300 meter ten zuidelijke van het plangebied. Gezien de aard van de voorgenomen plannen zullen de omgevingscondities redelijkerwijs gelijk blijven, waardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet worden aangetast. Vervolgonderzoek in het kader van het NNN wordt dan ook niet noodzakelijk geacht.

Figuur 22: Ligging NNN (groen) en Natura 2000-gebieden (rood gearceerd) ten opzichte van perceel plangebied (rood omlind)

4 Toetsing beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden, conform de Wet natuurbescherming, heeft betrekking op alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van minimaal tien are of een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gelegen buiten de bebouwde kom. Wanneer houtopstanden worden geveld, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Aangezien er geen (onderdelen van) houtopstanden verwijderd worden is het onderdeel houtopstanden niet van toepassing.

5 Toetsing soortenbescherming

De Wet natuurbescherming heeft, voor wat betreft soortenbescherming, betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en een aantal vaatplanten. De beschermde soorten zijn ingedeeld in drie categorieën:

- Vogels (artikel 3.1 Wet natuurbescherming)
- Europees beschermde soorten (artikel 3.5 Wnb)
- Nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wnb)

Beschermde soorten vanuit nationaal oogpunt betreffen soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet natuurbescherming. Beschermde soorten vanuit Europees oogpunt betreffen soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 Verdrag van Bonn, en alle in Europa inheemse vogels (Vogelrichtlijn). De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

De Wet natuurbescherming regelt dat de provincie bevoegd gezag is en de lijst met te beschermen soorten kan afstemmen op de situatie in de provincie. De soortbescherming kan hierdoor per provincie verschillen. In het algemeen gelden voor alle drie de categorieën de zogenoemde verbodsregels. Een ontheffing hierop wordt voor de Nationaal beschermde soorten (art. 3.10 Wnb) met een lichte toets verleend. Voor de vogels en

Europees beschermde soorten geldt een zware toetsing. Het verschil binnen provincies zit vooral in het aantal nationaal beschermde soorten met een vrijstelling bij onder meer ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt

de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor

Tabel 1: Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Vogels (artikel 3.1 Wnb)	Europees beschermde soorten (artikel 3.5 Wnb)	Nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er (provinciale) vrijstelling verleend kan worden (al dan niet door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode), of dat er een alternatieve oplossing mogelijk is waardoor er geen negatief effect kan plaatsvinden. Indien dit niet mogelijk is, zal ontheffing aangevraagd moeten worden op basis van een geldig wettelijk belang, waarbij de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten niet in het geding komt. De ontheffing kan dan onder voorwaarden worden verleend.

5.1 Vogels

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Ten slotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten').

Aan de rand van het plangebied is bebouwing aanwezig in de vorm van kassencomplexen en een caravanopslag. De bebouwing is gelegen aan de Langeweg 480, 476, 464, 440 en 388. Deze complexen en opslag bestaan voornamelijk uit glazen en metalen panelen. In deze bebouwing zijn geen geschikte ruimtes aanwezig die als nestlocatie kunnen dienen voor

gebouwbewonende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest, zoals de kerkuil, huismus en gierzwaluw.

Tussen de percelen van het plangebied is een rij populieren aanwezig van circa 500 meter lang. Tijdens het veldbezoek waren de meeste bomen volledig in blad. Hierdoor is niet uit te sluiten dat hier geen nest van vogels als buizerd, sperwer of ransuil aanwezig zijn binnen of rond het plangebied. De werkzaamheden zullen, volgens het meest actuele schetsontwerp, op meer dan 200 meter van deze bomenrij plaatsvinden. De bomenrij zal behouden blijven en tevens zal er op voldoende afstand gewerkt worden waardoor een negatief effect redelijkerwijs valt uit te sluiten. Mochten de werkzaamheden binnen een straal van 75 meter van deze bomenrij worden uitgevoerd dan dient er nader onderzoek naar nestlocaties van de buizerd, sperwer of ransuil te worden uitgevoerd. In de overige, voornamelijk, individuele bomen en struiken zijn geen nesten waargenomen. Wel kunnen hier "algemene" soorten als merel, roodborst, heggenmus, zwartkop winterkoning en houtduif tot broeden komen.

In de eerdergenoemde rij populieren zijn er verschillende boomholtes waargenomen die kunnen dienen als verblijfplaats van bijvoorbeeld de steenuil. De aangrenzende boomgaard gelegen aan de Langeweg 422 en de naastgelegen akker ten westen van het plangebied kunnen als leefgebied dienen voor deze soort. Volgens de huidige kaders van het planvoornemen blijven deze gebieden behouden. De percelen waar het zonnepark wordt gerealiseerd zijn voor deze soort zeer beperkt van waarde. Bij de toekomstige inrichting vindt een opwaardering van het leefgebied plaats.

5.1.1 Toetsing

Bij de aanleg van het zonnepark kunnen mogelijk nesten verstoord worden van roofvogels met een jaarrond beschermd nest. Tijdens het veldbezoek waren veel bomen reeds volledig in blad. Het is hierdoor niet uit te sluiten dat hier een jaarrond beschermd nest van vogels zoals buizerd, sperwer of ransuil aanwezig zijn binnen of rondom het plangebied. De werkzaamheden zullen plaatsvinden buiten een straal van 75 meter van

de rij populieren, waardoor vervolgonderzoek niet aan de orde is. Indien de werkzaamheden binnen 75 meter van de bomenrij plaatsvinden dient middels een veldbezoek in het bladerloze seizoen vastgesteld of uitgesloten worden of er een nest aanwezig is binnen het plangebied.

Bij de werkzaamheden kunnen ook nesten verloren gaan die niet jaarrond zijn beschermd. Voor de betreffende vogelsoorten geldt dat, indien het verwijderen van het opgaand groen buiten het broedseizoen wordt uitgevoerd, er redelijkerwijs geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Bij twijfel over de aan/afwezigheid van een vervroegd of verlaat broedgeval (bijvoorbeeld van een houtduif) dient een controle hieromtrent zekerheid te bieden.

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de Zoogdierverseniging is het plangebied gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

Aan de rand van het plangebied is bebouwing aanwezig in de vorm van kassencomplexen en een caravanopslag. De bebouwing is gelegen aan de Langeweg 480, 476, 464, 440 en 388. Deze complexen en opslag bestaan voornamelijk uit glazen en metalen panelen. Binnen deze complexen zijn geen open stootvoegen, kierende dakranden of andere openingen naar ruimtes waargenomen waar vleermuizen zich kunnen vestigen. Ook gaat geen van deze bebouwing verloren of wordt deze versperd.

In de rij populieren en aanwezige wilgen, buiten het plangebied, zijn meerdere boomholtes waargenomen. Deze boomholtes kunnen dienen als verblijfplaats van boombewonende vleermuissoorten. De bomenrij zelf kan

eveneens dienen als essentiële vliegroute, aangezien er beperkte vergelijkbare structuren aanwezig zijn binnen en rondom het plangebied. De groenstructuren blijven behouden en worden niet verlicht.

Daarnaast kan het plangebied dienen als foerageergebied. Er is echter geen sprake van essentieel foerageergebied, aangezien er in de directe omgeving voldoende vergelijkbaar leefgebied aanwezig is, zoals omliggende weilanden en sloten. Groenstructuren blijven allen behouden.

5.2.1 Toetsing

Bij de werkzaamheden gaan geen potentiële verblijfplaatsen verloren. Verlichting gericht en uitschijnend op opgaand groen dient te worden voorkomen, zowel tijdens de werkzaamheden als in de toekomstige situatie. Verstoring door middel van trillingen wordt gezien deze afstand niet verwacht.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt matig geschikt habitat voor grondgebonden zoogdieren. Soorten als egel en huisspitsmuis kunnen in het plangebied worden waargenomen. Door de aanwezigheid van voldoende alternatief foerageergebied betreft de ontwikkeling geen afname van essentieel foerageergebied voor deze soorten. Daarbij geldt voor al deze soorten een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. In het kader van de zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om tijdens de werkzaamheden voldoende zorg te dragen voor (incidenteel) aanwezige individuen, met name een relatief trage soort als de egel die onder dichte beplanting verscholen kan zitten. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dieren moeten de gelegenheid krijgen om het werkgebied zelfstandig en veilig te kunnen verlaten. Indien noodzakelijk dienen soorten zorgvuldig te worden verplaatst naar buiten het werkgebied.

Volgens de verspreidingsgegevens komen in de omgeving van het plangebied ook de niet vrijgestelde soorten bever, boommarter en steenmarter voor. In de watergang direct ten zuiden van de Groenesteeg, net buiten de

zuidelijke rand van het plangebied, is volgens de NDFF een bever waargenomen. De watergangen binnen het plangebied zijn zeer beperkt geschikt voor deze soort, vanwege het kleinschalige karakter en de beperkte aanwezigheid van bomen en struiken. Ook riet en wilgenopschot, voedsel voor de bever, is hier niet aanwezig. Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek geen sporen waargenomen die duiden op de aanwezigheid van deze soort. Bovendien zullen de watergangen naar aanleiding van het planvoornemen fysiek onaangetast blijven, al zal een deel van de sloten langzaam verlanden. In de aanwezige populierenrij zijn boomholtes aanwezig die kunnen dienen als verblijfplaats voor de boommarter en steenmarter. Binnen de naastgelegen boomgaard zijn verschillende omgevallen dode bomen, ruige vegetatie, takkenrillen en stapels boomstronken aanwezig die als verblijfplaats en/of leefgebied kunnen dienen voor deze soorten. Deze omgeving valt buiten het plangebied, en hier worden geen werkzaamheden uitgevoerd.

5.3.1 Toetsing

De watergangen binnen het plangebied zijn beperkt geschikt voor de bever en zullen bovendien behouden blijven waardoor een negatief effect op deze soort niet wordt verwacht. Aangezien de soort is waargenomen in een watergang ten zuiden van het plangebied, aan de andere kant van het spoor en het plangebied beperkt geschikt is voor deze soort wordt niet een negatief effect niet verwacht. Bovendien betreft de waarneming geen burcht, maar vraatsporen. Ook zijn er in de directe omgeving voldoende vergelijkbare watergangen aanwezig. De boomgaard bevat geschikte locaties die als verblijfplaats en/of leefgebied van de boommarter en steenmarter kunnen dienen. De populierenrij beschikt over boomholtes die eveneens als verblijfplaats voor de steen- en boommarter kunnen dienen. De boomgaard en bomenrij zullen naar aanleiding van het planvoornemen echter niet worden aangetast, waardoor er geen verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van de boommarter of steenmarter verloren gaat. De werkzaamheden zullen ook op dusdanige afstand plaatsvinden dat een negatief effect op deze soorten niet wordt verwacht.

5.4 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON zijn in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend van reptielen. Het plangebied zelf en de directe omgeving biedt geen geschikt habitat voor deze soorten. Het voorkomen ervan binnen het plangebied is daarmee dan ook uitgesloten.

5.4.1 Toetsing

Negatieve effecten en overtredingen ten aanzien van reptielen zijn op voorhand uitgesloten.

5.5 Amfibieën

In de omgeving van het plangebied zijn algemene soorten bekend als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker. Volgens de verspreidingsgegevens zijn in de omgeving van het plangebied in de ruime omgeving waarnemingen van de niet vrijgestelde Alpenwatersalamander en rugstreeppad bekend. Alpenwatersalamander komt doorgaans niet in poldersloten voor. De waarnemingen van deze soort bevinden zich op meerdere kilometers afstand in vijvers en tuinen in de stedelijke omgeving. Daarmee is deze soort hier niet te verwachten. Het plangebied bevat voor rugstreeppad geschikt oppervlaktewater in de vorm van poldersloten. De dichtstbijzijnde waarnemingen van rugstreeppad bevinden zich echter op meer dan 5 kilometer afstand, aan de overzijde van grote waterwegen. Gezien deze verspreiding is de aanwezigheid van de rugstreeppad binnen het plangebied redelijkerwijs op voorhand uitgesloten. Met betrekking tot een incidenteel passerend individu van een algemene (vrijgestelde) soort is enkel de zorgplicht van toepassing.

5.5.1 Toetsing

Negatieve effecten op beschermde amfibieën zijn redelijkerwijs op voorhand uitgesloten. Wel dient tijdens de werkzaamheden in het kader van de algemene zorgplicht voldoende zorg te worden gedragen voor aanwezige individuen van vrijgestelde soorten.

5.6 Vissen

Het aanwezig oppervlaktewater binnen het plangebied biedt geschikt habitat voor de beschermde grote modderkruiper. In de directe omgeving van het plangebied is tevens een waarneming bekend van deze soort. Daarnaast kunnen in de aanwezige sloten algemene soorten zoals stekelbaars, blankvoorn, zeelt, snoek en baars voorkomen. Voor deze soorten dient er gewerkt te worden volgens de zorgplicht.

5.6.1 Toetsing

Door de ontwikkeling zullen enkele sloten langzaam van nature verlanden. Dit is voor de grote modderkruiper geen slechte ontwikkeling. Echter zal door de zonnepanelen een groot deel van de zoninval wegvallen. Dit zal het leefklimaat in de sloten aantasten, met potentiële negatieve gevolgen. Nader onderzoek dient uit te wijzen of deze soort binnen het plangebied aanwezig is.

5.7 Ongewervelde diersoorten

In de ruime omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van grote vos en grote weerschijnvlinder en platte schijfhoren. Met name de grote vos en grote weerschijnvlinder stellen echter zeer specifieke eisen aan hun habitat, zoals een bosrijke omgeving, welke in het plangebied niet aanwezig is. Een negatief effect op deze soorten wordt niet verwacht. In de directe omgeving van het plangebied zijn wel waarnemingen bekend van de beschermde platte schijfhoren. Deze soort heeft een voorkeur voor rijk begroeide schone en heldere wateren. Binnen het plangebied zijn dergelijke sloten aanwezig welke als leefgebied voor deze soort kunnen dienen. De aanwezigheid van de overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert en Europese rivierkreeft zijn uitgesloten. Binnen het plangebied en in de omgeving is hiervoor geen geschikt habitat aanwezig.

5.7.1 Toetsing

Binnen het plangebied is geschikt leefgebied aanwezig voor de platte schijfhoren. Bovendien zijn er in de directe omgeving waarnemingen bekend van deze soort. Aangezien het zonnepark over de sloten heen wordt

geplaatst en hierdoor het leefklimaat verandert kan een negatief effect op deze soort niet op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek dient uit te wijzen of de platte schijfhoren aanwezig is binnen het plangebied.

5.8 Vaatplanten

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de beschermde soort kleine wolfsmelk. Deze soort komt onder andere voor op akkers, braakliggende grond langs spoorwegen en open paden. Binnen het plangebied is geschikt leefgebied van deze soort aanwezig.

5.8.1 Toetsing

Aangezien er waarnemingen van de kleine wolfsmelk bekend zijn in de directe omgeving van het plangebied en er door de plaatsing van de zonnepanelen mogelijk biotoop verloren gaat dient nader onderzoek uit te wijzen of deze soort zich binnen het plangebied heeft gevestigd.

5.9 Invasieve exoten

Enkele soorten binnen Nederland mogen niet worden verhandeld of vervoerd, of moeten actief worden geweerd. Voor soorten op de zogenoemde Unielijst (EU-exotenverordening) geldt een verbod op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal schadelijke exotische planten en dieren. Voor lidstaten geldt de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen. Per soort zijn doelen en acties omschreven (Onderbouwing strategie Unielijstsoorten). Daarnaast geldt voor enkele soorten een nationaal handelsverbod, waaronder drie soorten Aziatische duizendknopen. Deze mogen niet worden verhandeld of vervoerd. Dit geldt ook voor grond waarin resten of zaden van duizendknoop in aanwezig zijn. Er geldt enkel een uitzondering ten behoeve van het uitroeien, bestrijden of beheersen van de duizendknopen.

5.9.1 Toetsing

In de directe omgeving van het plangebied zijn mogelijk waarnemingen bekend van de reuzenberenklauw, Japanse duizendknoop en de Grote

Waternavel. Binnen het plangebied zijn echter geen waarnemingen van deze soorten gedaan tijdens het veldbezoek.

6 Conclusie

Gelet op de potentiële ecologische waarden kan het voorgenomen plan alleen in overeenstemming met de nationale natuurwetgeving en het provinciale natuurbeleid worden uitgevoerd, mits voorafgaand en tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden het bepaalde in de Wet natuurbescherming in acht wordt genomen:

- Aangezien de zonnepanelen over een aantal sloten heen worden gebouwd wordt mogelijk geschikt leefgebied van de grote modderkruiper en platte schijfhoren aangetast. Nader onderzoek dient uit te wijzen of deze soorten binnen het plangebied aanwezig zijn;
- Aangezien er waarnemingen van de kleine wolfsmelk bekend zijn in de directe omgeving van het plangebied en er door de plaatsing van de zonnevelden mogelijk biotoop verloren gaat dient nader onderzoek uit te wijzen of deze soort zich binnen het plangebied heeft gevestigd
- Ten aanzien van vleermuizen dient licht gericht of uitstralend op opgaand groen te worden vermeden;
- Ten aanzien van broedvogels dient, om overtreding op voorhand redelijkerwijs te voorkomen, het verwijderen van nestgelegenheid buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd, of een controle moet de aanwezigheid van een broedgeval kunnen uitsluiten;
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen.

6.1 Vervolgtraject en advies

6.1.1 Soortgericht onderzoek

De aanleg van het zonnepark kan negatieve gevolgen hebben voor vissen, ongewervelden en vaatplanten, wat een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming betreft. Daarom zal middels soortgericht vervolgonderzoek eerst inzichtelijk moeten worden of in de huidige situatie leefgebied aanwezig is van de betreffende soort(groep)en. Nader onderzoek naar de grote modderkruiper, platte schijfhoren en kleine wolfsmelk dient plaats te vinden in de optimale periode van de soort, globaal gezien van maart tot november.

Voor het verwijderen van leefgebied dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de betreffende provincie of omgevingsdienst, in dit geval de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Een ontheffingsaanvraag dient te worden onderbouwd met een activiteitenplan waar juridische en ecologische aspecten als de specifieke maatregelen en werkzaamheden, de gunstige staat van instandhouding, het wettelijk belang, een alternatievenafweging en de planning in zijn opgenomen. Na het verkrijgen van de ontheffing kunnen de werkzaamheden ter plaatse van de aangetroffen verblijfplaats worden uitgevoerd, mits aan alle voorwaarden uit de ontheffing wordt voldaan en de gevoelige periodes worden ontzien. De ODH neemt normaliter binnen 13 weken een besluit over de aanvraag. Indien nodig kan dit termijn met 7 weken worden verlengd.

7 Samenvatting

In onderstaande tabel is samengevat of de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden, en wat de eventuele vervolgstappen zijn, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is tevens weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 2: Overzicht effecten met betrekking tot gebiedsbescherming en te nemen vervolgstappen

Gebiedsbescherming	Afstand tot gebied	Sprake van aantasting	Vervolgtraject	Bijzonderheden / opmerkingen
Natura 2000	Ca. 3 km	Mogelijk	AERIUS-berekening uitgevoerd	Geen depositieresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j
Natuurnetwerk Nederland	Ca. 300 m	Nee	-	Ecologische waarde en kenmerken blijven gelijk
Houtopstanden	-	Nee	-	Niet van toepassing

Tabel 3: Overzicht (potentiële) aanwezigheid beschermde soorten en te nemen vervolgstappen

Soortgroep	Potentieel aanwezig	Sprake van overtreding	Vervolgtraject / maatregelen	Bijzonderheden / opmerkingen	
Broedvogels	Algemeen	Ja	Te voorkomen	Plangebied buiten broedseizoen bouwrijp maken of controle vooraf	Globale broedseizoen loopt van maart tot half augustus
	Jaarrond beschermd	Mogelijk	Te voorkomen	-	-
Vleermuizen	Verblijfplaatsen	Ja	Te voorkomen	Verlichting gericht of uitschijnend op opgaand groen vermijden	Verlichting kan een negatief effect hebben op verschillende functies
	Foerageerhabitat	Ja	Nee		
	Vliegroutes	Ja	Te voorkomen		
Grondgebonden zoogdieren	Ja	Te voorkomen	Zorgplicht afdoende	Heeft betrekking op een soort als de egel	
Reptielen	Nee	Nee	-	-	
Amfibieën	Ja	Te voorkomen	Zorgplicht afdoende	Heeft betrekking op een soort als de gewone pad	
Vissen	Ja	Ja	Uitvoeren nader onderzoek	Nader onderzoek grote modderkruiper	
Ongewervelden	Ja	Ja	Uitvoeren nader onderzoek	Nader onderzoek platte schijfhoren	
Vaatplanten	Ja	Ja	Uitvoeren nader onderzoek	Nader onderzoek kleine wolfsmelk	

8 Geraadpleegde bronnen

<https://omgevingsdiensthaaglanden.nl/themas/natuurbescherming/beschermde-soortenenontheffingen/>

Algemene Literatuur

- Diepenbeek, A. 2021. Veldgids Dierensporen Europa. Tweede druk, KNNV Uitgeverij Zeist.
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2019. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering. Zesde druk, Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- Van Hoof, P & R, Creemers, 2023. Fotoveldgids amfibieën. alle soorten en stadia in beeld. 1^e Druk, Stichting RAVON, Nijmegen.
- <https://www.ndff.nl/>, Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Algemene websites

- <https://www.bij12.nl/> (kennisdocumenten van o.a. huismus, gierzwaluw en diverse vleermuissoorten)
- <https://www.eis-nederland.nl/> (soortgegevens ongewervelden)
- <https://www.floron.nl/> (soortgegevens planten)
- <https://www.ravon.nl/> (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
- <https://sovon.nl/> (soortgegevens vogels)
- <https://www.natura2000.nl/gebieden> (Natura 2000-gebieden)
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/vaatplanten> (verspreidingsgegevens planten)
- <https://www.vlinderstichting.nl/> (soortgegevens vlinders en libellen)
- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-07-0> (wettekst Wet natuurbescherming)
- <https://www.zoogdierverseniging.nl/> (soortgegevens zoogdieren)

Provinciale bronnen

- <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/natuur-landschap/natuurrijk-zuid/ontwikkeling/> (NNN en natuurbeheerplan Zuid-Holland)

Ruimte. Mensen. Toekomst.

Amsterdam

Rhijnspoorplein 38
1018 TX Amsterdam
+31 (0)20 506 19 99

Boxtel

Boscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400

Venlo

Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
+31 (0)77 373 06 01

info@bro.nl
www.bro.nl

